

Förord – 10 år och snart 100

Kommunal ekonomi och politik är nu inne på sitt tionde utgivningsår. I mitten av 1990-talet föddes idén att tillskapa en tidskrift för publicering av forskningsresultat inom området kommunal ekonomi och politik. Det fanns behov av en exponering av forskningsområdet och ett forum för spridning av resultat såväl inom som utanför forskarvärlden. Ett redaktionsråd bildades, finansiering ordnades och administrationen runt tidskriften klarades ut. Till det första numret valdes ett antal välrenommerade forskare ut som i hög grad bidragit till utvecklingen av ämnesområdet och sedermera publicerades fem artiklar i den första utgåvan. Denna utkom i september 1997. I det första numret författades och publicerades också ett mer omfattande förord som beskrev tidskriftens idé och inriktning. Inklusivt det första numret har 97 artiklar publicerats under de nio utgivningsåren. Vi noterar med tillfredsställelse att publicerade artiklar ofta refereras i forskningsarbeten av skilda slag inom området. Det är ett uttryck för en god spridning till och mellan forskare och givetvis också ett uttryck för en god kvalitet på publicerade bidrag.

En sammanfattande beskrivning av tidskriftens innehåll under de nio utgivningsåren är inte enkel att göra. Vi har definierat ämnesområdet brett och publicerade artiklar spänner också över ett brett fält. Bidragen behandlar alltifrån övergripande perspektiv på den offentliga sektorns utveckling och utmaningar till fokus på specifika verksamheter och mer tekniska beskrivningar av organisations- och ekonomistyrningsmodeller. Ämnesmässigt dominerar naturligt nog statsvetare och ekonomer men även forskare från andra ämnen har publicerats. Vi har efterfrågat bidrag som beskriver effekter av skilda organisatoriska arrangemang och konstaterar att ett antal sådana artiklar har publicerats.

En genomgång av artiklarna och försök till strukturering visar att tre områden har dominerat. Mest frekvent förekommande är artiklar som behandlar New

Public Management. Det senaste decenniet har ju präglats av resonemang kring den offentliga sektorns förnyelse och omvandling. Organisations- och styrmodeller som lanserats, implementerats och tillämpats har gått under den gemensamma benämningen New Public Management. Kommunal ekonomi och politik ger en belysning av vilka modellerna och förändringarna varit, vilka problem man mött och vad som egentligen har hänt. Ett annat omfattande tema kan sorteras in under benämningen demokratimodeller och kommunal utveckling. Utvärderingar av demokratiseringar och beskrivningar och problematiseringar av olika former för demokrati har publicerats. Kommunernas utveckling och relationen mellan demokrati och effektivitet är temat i flera artiklar. Ett tredje område är studier av roller och ledarskap. I ett flertal artiklar har politikerrollens innebörd och villkor uppmärksammats liksom innebörden av att vara chef i den kommunala förvaltningen. Under senare år har tidskriften också publicerat ett flertal artiklar kring kommunal struktur. Det senare kommer att accentueras under kommande år nu när det händer konkreta saker i våra nordiska länder rörande fördelning av ansvar inom samhällsorganisationen. Sannolikt kommer också fler bidrag kring organisations- och styrmodellens orsaker och effekter som följd av att mer kunskaper successivt framkommer kring vad som åstadkoms med formell styrning och formella förändringar.

Vi ser fram emot att ge ut den tionde årgången och vi ser fram emot fortsättningen därefter. Önskvärt är ännu fler prenumeranter och vi intensifierar nu ansträngningarna att öka uppmärksamheten på tidskriften. Önskvärt är också ännu fler bidrag till tidskriften för eventuell publicering. Kommunal ekonomi och politik är nu en etablerad tidskrift och bevisligen ett bra sätt att nå ut med forskningsresultat till såväl praktiskt verksamma som till forskare inom samhällsvetenskapen. Vi har ambitionen att bli ännu bättre på att nå ut bland annat genom att sammanställa pressreleaser i samband med utgivningen. Vi vill i sammanhanget passa på att tacka Öhrlings PriceWaterhouseCoopers för finansiellt stöd under tidskriftens hela utgivningsperiod. Utan detta stöd hade det varit svårt att klara kostnader för tryckning och distribution. Vi hoppas på ett fortsatt gott samarbete.

I detta nummer publicerar vi två artiklar. Mikael Granberg skriver om klimat och klimatförändringar och ställer frågan om och i så fall med vilka svenska kommuner samarbetar för att hantera ett förändrat klimat och klimatförändringarnas effekter. Kommunernas samarbete vad gäller klimatfrågor studeras på tre nivåer; internationell, nationell och lokal. Flera faktorer kan antas påverka hur problemet uppmärksammas i kommuner och förklara förekommande variationer. Tre utgångspunkter är att politiken kan spela roll, problemets omfattning kan ha betydelse liksom kommunens tillgång till resurser. En enkätstudie har genomförts och författaren konstaterar att svenska kommuner deltar i samarbeten och mest frekvent är då på den nationella nivån och med andra kommuner. Kommunstorleken har betydelse för samarbetet och på det sättet att större

kommuner i högre grad deltar i klimatsamarbete. Rörande politikens betydelse tyder resultaten på att politisk instabilitet positivt påverkar graden av klimatsamarbete, höger-vänsterskalan är inte den mest relevanta politiska dimensionen i sammanhanget. Dessa och ett flertal andra iakttagelser redovisas i uppsatsen och i avslutningen förs resonemang rörande varför dessa iakttagelser har gjorts. Författaren avslutar med att argumentera för fortsatt forskning utifrån att artikeln visserligen visar att kommunala företrädare talar med varandra om vädret men om detta väderprat leder till handling är oklart.

Lars Nordgren behandlar i den andra artikeln i denna utgåva användningen av begreppen valfrihet och vårdgaranti i svensk sjukvård. En förändring av språkbruket inom hälso- och sjukvården skedde som en följd av nyliberalismens genombrott i slutet 1970-talet. Klassiska ekonomiska begrepp spreds till den offentliga sektorn och reformer lanserades under den gemensamma benämningen New Public Management. Författaren studerar hur begreppen används i vad han benämner auktoritativa politiska sjukvårdstexter. Han konstaterar att en konflikt föreligger mellan de ekonomiska begreppen och begreppen som kommer ifrån det vedertagna medicinska språket och det kan förklara konflikter mellan aktörer inom hälso- och sjukvården. I kampen mellan de olika uttryckssätten finns en risk för att patienten kommer i kläm. Budskapen är olika och en osäkerhet finns hos patienten rörande vad som faktiskt gäller. Fortsatta studier är viktiga. Det är för tidigt, konstaterar författaren, att uttala sig om huruvida de nya reformerna och begreppen kommer att accepteras av vårdprofessionerna, medborgarna och patienterna.

Denna utgåva av *Kommunal ekonomi och politik* avslutas med två bokrecensioner. Med förhoppning om en givande läsning. I nästa nummer kommer uppsats nummer 100 att publiceras.

Björn Brorström och Henry Bäck
Redaktörer